

Briselē, 7.3.2013.
COM(2013) 122 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Lietpratīgs regulējums - reaģējot uz mazo un vidēju uzņēmumu vajadzībām

{SWD(2013) 60 final}

Lietpratīgs regulējums — reaģējot uz mazo un vidējo uzņēmumu vajadzībām

1. Ievads

Mazie un vidējie uzņēmumi veido Eiropas ekonomikas pamatu, ievērojami sekmējot inovāciju, izaugsmi un radot darba vietas. Eiropas Savienībā aptuveni 20,7 miljoni MVU nodarbina 67 % no privātā sektora darbaspēka. Nesen veikts pētījums liecina, ka MVU radīja 85 % no neto jaunajām darba vietām ES laikposmā no 2002. līdz 2010. gadam. Tas skaidri parāda, cik tie ir nozīmīgi ekonomikas izaugsmei un darbavietu radīšanai Eiropā¹.

MVU vislabāk zeļ uzņēmējdarbības vidē, kuras regulējumā, vienlaikus tiecoties sasniegt politiskos mērķus, ir ievērotas MVU īpašās vajadzības. Vienotajam tirgum ir nepieciešams regulējums, kas radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, nodrošinot godīgu konkurenci, uzlabojot cilvēku veselību un drošību un aizsargājot vidi, darbiniekus un patērētājus. Tas ir līdzeklis, ar kura palīdzību tiek sasniegti ES sabiedriskās politikas mērķi Eiropas pilsoņu labā. Tas jāveido, paturot prātā MVU vajadzības.

Kopš pieņemts Eiropas Mazās uzņēmējdarbības akts (MUA), Komisijas darbā ir cieši nostiprinājušies birokrātijas mazināšanas un MVU viedokļa uzklaušanās principi. Komisijas 2011. gada ziņojumā „Regulatīvā sloga mazināšana MVU — ES regulējuma pielāgošana mikrouzņēmumu vajadzībām” tika sperts nākamais solis. Tika padziļināts MUA izklāstītais princips “vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem”, kas paredz tiesību aktu izstrādes gaitā ņemt vērā ietekmi uz MVU un vienkāršot pašreizējo regulējumu². Tika radīta iespēja pamatotos gadījumos piemērot mikrouzņēmumiem atkāpes no regulējuma prasībām un izveidot vienkāršāku regulējumu MVU³. Nesen Paziņojumā par rūpniecības politiku⁴ tika ieteikts vienkāršot regulējuma un administratīvo vidi īpaši attiecībā uz MVU un akcentēts, cik svarīgs ir vienkāršs, stabils un paredzams ilgtermiņa tiesiskais regulējums, lai ieguldītu jaunās tehnoloģijās un inovācijā. Visbeidzot, jaunā Tiesību aktu normatīvās atbilstības un izpildes programma (*REFIT*) vienkāršošanas iespēju, nevajadzīgu regulējuma izmaksu un darbības uzlabošanas jomu meklēšanu padara par neatņemamu un stabilu politikas veidošanas un programmu izstrādes procesa sastāvdaļu⁵.

Paziņojumā sniegts pārskats par panākto:

- piemērojot atkāpes no regulējuma mikrouzņēmumiem;
- ieviešot vienkāršāku regulējumu MVU;
- ieviešot MVU novērtējumu;
- nodrošinot regulējuma atbilstību.

Tajā norādīti arī turpmākie MVU politikas veidošanas un programmu izstrādes pasākumi.

¹ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supporting-documents/2012/do-smes-create-more-and-better-jobs_en.pdf

² COM(2008) 394 galīgā redakcija, 7. lpp.

³ Komisijas ziņojums "Regulatīvā sloga mazināšana MVU – ES regulējuma pielāgošana mikrouzņēmumu vajadzībām", COM (2011) 803.

⁴ COM (2012) 582 final — Eiropas Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Spēcīgāka Eiropas rūpniecība izaugsmei un ekonomikas atveseļošanai – Atjaunināts paziņojums par rūpniecības politiku".

⁵ COM(2012) 746 final http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/com_2013_en.pdf

2. Izņēmumi no ES tiesību aktu prasībām attiecībā uz mikrouzņēmumiem

Pirms Eiropas Komisija ierosina jaunus priekšlikumus vai aicina pārskatīt spēkā esošos ES tiesību aktus, notiek visaptverošs sagatavošanās darbs. Tas sākas ar "ceļvežu" publicēšanu, kuros ieinteresētās personas tiek informētas par iespējamām Komisijas iniciatīvām, pieejamiem datiem un plānoto sagatavošanās un apspriešanās darbu. Šie "ceļveži" sniedz informāciju par problēmas sākotnējo definīciju, mērķiem, iespējamiem risinājumiem, sākotnējo ietekmes novērtējumu un plānoto grafiku. Tie ir publiski dokumenti, un plašs ieinteresēto personu loks – no MVU līdz sociālajiem partneriem – var sniegt un sniedz savu viedokli par tiem. "Ceļvežos" arī norāda, kad un kādā veidā notiks apspriešanās ar ieinteresētajām personām⁶. Komisija ar ietekmes novērtējumu palīdzību novērtē iespējamās ekonomiskās un sociālās sekas un ietekmi uz vidi visiem priekšlikumiem ar būtisku ietekmi. Tajos ietver dažādus problēmu risinājumus, un viens no tiem vienmēr ir iespēja „nedarīt neko”. Pirms Komisija pieņem priekšlikumu, ietekmes novērtējumam tiek veikta neatkarīga kvalitātes kontrole.

Ar ietekmes novērtējuma procedūru Komisija cenšas izvairīties no nevajadzīga regulatīvā sloga. Ar tā palīdzību analizē, vai mikrouzņēmumiem var piemērot izņēmumus no priekšlikuma, negraujot iespējamā priekšlikuma mērķus.

Piemērs par izņēmumiem MVU labā, ko ES likumdevējs jau ir pieņēmis un kas pašlaik tiek īstenoti dalībvalstīs

- Mazi veikaliņi, kas pārdod elektriskās un elektroniskās iekārtas, ir atbrīvoti no prasības izveidot īpašu vietu atpakaļpieņemšanas pienākuma ievērošanai saskaņā ar *Direktīvu par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem*⁷. Atpakaļpieņemšanas pienākumu piemēro tikai mazumtirdzniecības veikaliem, kuru platība ir lielāka par 400m².

Piemēri par izņēmumiem MVU labā, ko Komisija ir ierosinājusi un ko pašlaik izskata ES likumdevējs

- Ražotājiem, kas atbildīgi par mazāk nekā 500 reģistrētiem jauniem vieglajiem automobiļiem gadā, nepiemēro pienākumu noteikt CO2 emisiju mērķi saskaņā ar Komisijas priekšlikumu regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 443/2009 par automobiļu emisijām⁸.
- Ir ierosināts atsevišķus transportlīdzekļus, kurus izmanto tikai 100 km rādiusā no uzņēmumu bāzes vietas, atbrīvot no Regulas (EK) Nr. 561/2006 prasībām un tādējādi no prasības izmantot tahogrāfu⁹.
- Jaunajā Vispārīgajā datu aizsardzības regulā¹⁰ ir ierosināts, ka uzņēmumos, kuros ir mazāk nekā 250 darbinieku, nav nepieciešams datu aizsardzības inspektors, un ir

⁶ Sociālās politikas jomā, piemēram, saskaņā ar Līgumu, pirms Komisija var iesniegt priekšlikumus, ir obligāta apspriešanās ar sociālajiem partneriem.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Direktīva 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA), OV L 197/38, 24.7.2012.

⁸ Komisijas priekšlikums regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 443/2009, lai noteiktu kārtību, kādā jāsasniedz jaunu vieglo automobiļu radīto CO2 emisiju samazināšanas mērķis 2020. gadam, COM (2012) 393

⁹ Komisijas priekšlikums regulai, ar ko groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 par reģistrācijas kontrolierīcēm, ko izmanto autotransportā, un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 561/2006, COM (2011) 451.

¹⁰ COM(2012) 11.

jāapsver īpaši pasākumi attiecībā uz MVU saistībā ar Komisijas deleģētajiem aktiem, kuru mērķis ir precizēt kritērijus, saskaņā ar kuriem izvērtē nepieciešamību veikt datu aizsardzības ietekmes novērtējumu.

- MVU, kas nodarbina mazāk nekā 250 personas, nebūtu jāpiemēro prasība, kas ietverta Komisijas priekšlikumā par sieviešu līdzdalību uzņēmumu padomēs¹¹, proti, ka uzņēmumiem, kuros no katra dzimuma ir mazāk nekā 40 % direktoru bez izpildpilnvarām, ir jāpiemēro pārskatāmas atlases procedūras, kas balstītas uz neitrāliem atlases kritērijus, lai sasniegtu 40 % mērķi līdz 2020. gada 1. janvārim.

Ietekmes novērtējumi ir arī parādījuši, ka ne vienmēr ir iespējams mikrouzņēmumiem piemērot izņēmumus. Piemēram, tiem nav iespējams piemērot izņēmumu, ja ir pārliecinoši pierādījumi, ka šāds izņēmums nozīmētu, ka ar regulu nebūs iespējams sasniegt tās mērķus, piemēram, aizsargāt darbiniekus vai patērētājus. Tos nevar atbrīvot no ES Līguma prasībām, kas, piemēram, aizsargā pamattiesības. Visbeidzot, tiem nevar piemērot izņēmumus, ja tiesību akti īpaši pievēršas maziem uzņēmumiem, kā „pastkastītes firmas”¹² likumu apiešanai, piemēram, pakalpojumu un konkurences jomā. Šādos gadījumos, kad mikrouzņēmumus nevar izslēgt no tiesību akta priekšlikuma piemērošanas jomas, ietekmes novērtējumā ir jāizskaidro veiktā izpēte un iemesli.

Iespējamo izņēmumu robežas

- Risinot problēmu, ka ES minimuma standarti darbinieku aizsardzībai tiek apietti, izmantojot „pastkastītes firmas”¹³ saistībā ar Direktīvu par darba ņēmēju norīkošanu darbā, bija skaidrs, ka mikrouzņēmumus nevar izslēgt no direktīvas piemērošanas jomas. Šādas "pastkastītes firmas" gandrīz vienmēr ir mikrouzņēmumi un, izslēdzot tos no direktīvas piemērošanas jomas, būtu apdraudēts galvenais pasākuma mērķis – apturēt negodīgu komercdarbības praksi un negodīgu attieksmi pret darbiniekiem.
- Komisijas priekšlikumā jaunai *Regulai par narkotisko vielu prekursoriem*, vispārīga mikrouzņēmumu izslēgšana no piemērošanas jomas nebija iespējama, jo tādējādi būtu radīts viegls veids, kā mazināt tiesību akta mērķus. Nelegālie tirgotāji varētu dibināt mikrouzņēmumus, lai izvairītos no iestāžu kontrolēm. Tajā pašā laikā pašreizējā tiesiskajā regulējumā jau ir ņemtas vērā mikrouzņēmumu īpašās vajadzības, jo pastāvošie vērtību sliekšņi ļauj atbrīvot no vairuma pienākumu uzņēmumus, kuru narkotisko vielu prekursoru pārdošanas vai pirkšanas apjoms ir mazāks par konkrēti noteiktiem daudzumiem.

¹¹ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzimumu līdzsvara uzlabošanu biržā kotēto uzņēmumu direktoru bez izpildpilnvarām vidū un saistītiem pasākumiem, 2012. gada 14. novembris, COM(2012)614 *final*.

¹² "Pastkastītes firmas" ir uzņēmumi, kas ir izveidoti ar mērķi gūt labumu no tiesību aktu nepilnībām un kas paši nesniedz pakalpojumus klientiem, bet drīzāk kalpo par fasādi pakalpojumiem, kurus sniedz to īpašnieki. Šādi uzņēmumi parasti ir ļoti mazi un bieži vien uztur tikai pasta kastīti, tādēļ arī tādš nosaukums.

¹³ Uzņēmumi, kas ir formāli dibināti kādā noteiktā, ar to darbību nesaistītā dalībvalstī, lai izvairītos no kādas citas dalībvalsts regulējuma piemērošanas.

3. Uzsverot režīma atvieglojumus MVU

Ja izņēmumi nav iespējami, tiek pieliktas pūles, lai pielāgotu tiesību aktu priekšlikumus MVU, piemēram: ieviešot vieglāku prasību kopumu maziem uzņēmumiem, samazinot nodevas utt.¹⁴.

Piemēri par MVU piemērojamiem vieglākiem režīmiem, ko nesēn pieņēmis ES likumdevējs un kas nesēn stājušies spēkā vai tiek īstenoti dalībvalstīs.

- MVU tiek mudināti veikt enerģijas auditu saskaņā ar jauno Energoefektivitātes direktīvu 2012/27/ES, taču tas nav obligāti. Dalībvalstis var izveidot atbalsta shēmas MVU, tostarp, ja tie noslēguši brīvprātīgus nolīgumus, lai segtu gan energoaudita izmaksas, gan izmaksu ziņā lietderīgu audita rekomendāciju īstenošanas izmaksas.
- Mikrouzņēmumi tagad var izvēlēties vienkāršotu veidu, kā parādīt, ka jebkurš no būvizrādājumiem, ko tie laiž tirgū, atbilst piemērojamiem standartiem saskaņā ar Regulu Nr. 305/2011.

Piemēri par MVU piemērojamiem vieglākiem režīmiem, ko Komisija ir ierosinājusi un ko pašlaik izskata ES likumdevējs.

- Komisija ir izteikusi priekšlikumus atvieglot MVU dalību publiskajos iepirkumos. Pretendenti publiskā iepirkuma procedūrā oriģinālo dokumentu vai sertifikātu vietā var iesniegt pašdeklarācijas, kas parāda, ka tie atbilst izvirzītajiem kritērijiem. Tikai konkursa uzvarētājs tiks aicināts iesniegt dokumentu oriģinālus. Tiks veicināta publisko iepirkumu sadalīšana mazākās daļās. Līdztekus plašākai e-iepirkumu izmantošanai šie modernizētie noteikumi ierosinātajā *Publiskā iepirkuma direktīvā*¹⁵ atvieglotu MVU dalību līgumos, kuru vērtība ir aptuveni 18 % no ES IKP.

Turklāt daži ES tiesību akti atstāj katras dalībvalsts ziņā iespēju lemt, vai tā vēlas ieviest vieglāku režīmu attiecībā uz MVU (piemēram, tādās jomās kā darbinieku informēšana un uzklauššana¹⁶, pārtikas higiēna¹⁷, atkritumi¹⁸ un gada pārskati¹⁹).

¹⁴ COM(2011) 803, 6. lpp.

¹⁵ COM(2011) 896.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 11. marta Direktīva 2002/14/EK, ar ko izveido vispārēju sistēmu darbinieku informēšanai un uzklauššanai Eiropas Kopienā.

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra regula (EK) Nr.178/2002, ar ko paredz vispārīgus pārtikas aprites tiesību aktu principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu; Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 852/2004 par pārtikas produktu higiēnu; Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 853/2004, ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku; Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 854/2004, ar ko paredz īpašus noteikumus par lietošanai pārtikā paredzētu dzīvnieku izcelsmes produktu oficiālās kontroles organizēšanu.

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 19. novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem.

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 14. marta Direktīva 2012/6/ES, ar ko attiecībā uz saimnieciskām mikrovienībām groza Padomes Direktīvu 78/660/EEK par noteiktu veidu sabiedrību gada pārskatiem.

4. MVU rezultātu pārskats

Komisija sniedz ikgadēju rezultātu pārskatu²⁰ par regulatīvām iniciatīvām, kurām paredzama būtiska ietekme uz MVU. Šis ziņojums ļauj visām ieinteresētajām personām, tostarp valstu MVU sūtņu tīklam, konstatēt, kādās jomās un kādā veidā progresē MVU svarīgu tiesību aktu pieņemšana ES līmenī. Tas ļauj sekot līdzi visai likumdošanas cikla gaitai no Komisijas priekšlikuma pieņemšanas līdz īstenošanai dalībvalstīs. Tajā norādīti galvenie jautājumi un nostājas, kas šajos jautājumos pieņemtas visā likumdošanas cikla gaitā, īpaši izceļot to, vai dažādajos posmos no Komisijas priekšlikuma pieņemšanas līdz īstenošanai regulatīvais slogs palielinās vai samazinās. Sekojot līdzi īstenošanai dalībvalstīs, būs iespējams, ņemot vērā paraugpraksi, izvērtēt rezultātus tajā līmenī, kas tieši ietekmē uzņēmējdarbību²¹. Tādējādi var parādīt, kā dažādas pieejas īstenošanai ietekmē vispārējos rezultātus.

Galvenie tiesību akti un to priekšlikumi, kurus cieši uzrauga ar rezultātu pārskata palīdzību, tika izklāstīti 2011. gada novembra ziņojumā „Regulatīvā sloga mazināšana MVU – ES regulējuma pielāgošana mikrouzņēmumu vajadzībām”²². No 13 uzskaitītajām iniciatīvām Komisija ir pieņēmusi trīs priekšlikumus²³, kas iekļauti šā gada rezultātu pārskatā. Pārskatā minētas arī citas iniciatīvas, par kurām 2012. gadā tika konstatēts, ka tām ir būtiska ietekme uz MVU.

5. Apspriešanās ar MVU un atbalsts

5.1 Apspriešanās ar MVU — vispārīgi aspekti

MVU un organizācijas, kas pārstāv to intereses, ir ieinteresētas zināt, kādas jaunas regulējošās iniciatīvas tiek izskatītas Komisijā, kāda varētu būt iniciatīvu ietekme un kad tās varēs paust savu viedokli sagatavošanas procesā. Tās ir atzinīgi novērtējušas "ceļvežu" publicēšanu, un daudzi MVU ir lūguši, lai viņus agrāk informē par plānoto apspriešanos. Komisija atjaunina apspriešanās standartus, un ir paredzēts, ka 'Jūsu balss Eiropā' tīmekļa vietnē tiks publicēts pastāvīgi aktualizēts plānoto apspriešanos kalendārs. Turklāt Pārredzamības reģistrā ir izveidots brīdināšanas mehānisms, lai informētu ieinteresētās personas par "ceļvežiem" un turpmākām apspriedēm.

Ar Mazās uzņēmējdarbības aktu ir izveidots spēcīgs pārvaldības mehānisms, kas pamatojas uz ciešu sadarbību ar dalībvalstīm un ieinteresētajiem MVU. MUA īstenošanu tagad atbalsta MVU sūtņi – dalībvalstu augsta līmeņa pārstāvju tīkls. Viena kontaktpunkta izveide dalībvalstīs visiem ar MUA saistītiem jautājumiem ir spēcīnājusi akta principu piemērošanu un ļauj dalībvalstīm apmainīties ar paraugpraksi. Lai tieši iesaistītu ieinteresētās personas, tīkla sanāksmēs novērotāju statusā piedalās MVU pārstāvošas organizācijas Eiropas līmenī. Šo pasākumu mērķis ir nodrošināt, lai reglamentējošā sloga samazināšana kļūtu par prioritāru jautājumu dalībvalstīs, aktīvāk apmainoties ar paraugpraksi. Piemēram, tīkls ir palīdzējis

²⁰ Sk. Komisijas dienestu darba dokumentu šā paziņojuma pielikumā.

²¹ http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/best_practice_report/best_practice_report_en.htm

²² Sk. II pielikumu Komisijas paziņojumam COM (2011) 803.

²³ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regula par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (COM (2012) 11) un Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva par publisko iepirkumu (COM (2011) 896). Priekšlikums pārskatīt Direktīvu par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem jau ir pārtapis par Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Direktīvu 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA).

samazināt laiku, kas nepieciešams, lai uzsāktu uzņēmējdarbību Eiropā²⁴. Turklāt Komisija ir ierosinājusi uzskatīt MVU sūtņa iecelšanu un MVU testa veikšanu dalībvalstīs par kritērijiem, lai dalībvalstis saņemtu ar MVU saistītu atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda²⁵.

Lai noteiktu un uzraudzītu MVU svarīgas prioritāras iniciatīvas Komisijas darba programmā ietekmes uz MVU konstatēšanai, tagad notiek regulāras ikgadējas sanāksmes starp MVU apvienībām un Komisiju (skatīt II pielikumu Komisijas dienestu darba dokumentā, kas pievienots šim paziņojumam). Komisija izmanto Eiropas Biznesa atbalsta tīklu, lai tieši apspriestos ar MVU, tostarp mikrouzņēmumiem, par gaidāmajiem tiesību aktiem ("MVU grupas" apspriešanās) un apkopotu to atsauksmes par spēkā esošo ES regulējumu ("MVU atsauksmju" datubāze). Uzņēmēju organizācijas un dalībvalstis šos pasākumus ir atzinīgi novērtējušas kā svarīgus MVU politikai.

Turklāt 2012. gadā Komisija organizēja konferences ar MVU no Vācijas, Nīderlandes, Zviedrijas, Apvienotās Karalistes, Polijas un Itālijas. Šīs konferences ļāva uzņēmējiem no MVU paust savas bažas dažādās jomās kā darba tiesības, produktu tirdzniecības regulējums un saistītais process par Eiropas produktu standartu izveidi, kas apliecina produktu atbilstību regulatīvajām prasībām, veselība un drošība, vide, PVN un pārtikas higiēna un marķēšana. Konferences turklāt ļāva apsprieties klātienē un apmainīties ar detalizētu informāciju un uzskatiem. Savāktā informācija tiek izmantota arī *REFIT* "virzienu noteikšanas" un programmu izstrādes gaitā.

Komisija regulāri apspriežas arī ar MVU darba devēju organizācijām ES sociālo partneru konsultāciju un Eiropas sociālā dialoga komiteju darba ietvaros. MVU apvienības ir aktīvi piedalījušās Eiropas sociālo partneru darba programmas no 2012. līdz 2014. gadam izstrādē un īstenošanā²⁶.

Visbeidzot, MVU jautājumiem ir pievērsusies arī Augsta līmeņa grupa ar administratīvo slogu saistītiem jautājumiem – ekspertu grupa, ko izveidoja 2007. gadā, lai konsultētu Komisiju par jautājumiem saistībā ar ES tiesību aktu radītā administratīvā sloga samazināšanu. Komisija nesen pagarināja grupas pilnvaras līdz 2014. gada oktobrim²⁷. Grupa konsultēs par Parlamenta un Padomes pieņemtajiem ES reglamentējošiem pasākumiem saskaņā ar administratīvā sloga samazināšanas programmu un pētīs, kā visas 27 dalībvalstis ir īstenojušas šos pasākumus. Ar MVU apspriedīsies par to, cik lielā mērā pieņemtie pasākumi ir patiešām uzlabojuši situāciju. Šis darbs atvieglos informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm par to, kā dažādos veidos tiek īstenoti ES tiesību akti, un uzlabos izpratni par pieņemto pasākumu ietekmi.

5.2 10 apgrūtināšākie tiesību akti

ES mēroga atklāta apspriešana internetā norisinājās no 2012. gada oktobra līdz decembrim, kurā Komisija uzaicināja MVU un organizācijas, kas pārstāv to intereses, norādīt desmit jomas vai ES tiesību aktus, kas, viņuprāt, ir visapgrūtināšākie. Varēja izvēlēties no nepilna saraksta vai brīvi pievienot citas jomas. Netika prasīts pamatot vai izskaidrot savu izvēli, lai

²⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/start-up-procedures/progress-2011/index_en.htm

²⁵ COM(2011) 615 galīgā redakcija/2.

²⁶ http://www.ueapme.com/IMG/pdf/EUSD_work_prog_2012-2014.pdf

²⁷ http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/ind_stakeholders/ind_stakeholders_en.htm

gan daži izvēlējās to darīt. Netika lūgts arī precīzi norādīt, vai slogs izriet no ES vai valsts tiesību aktiem. Apspriešana ļāva MVU paust savas problēmas tieši Komisijai.

Komisijas dienestu darba dokumentā, kas pievienots šim paziņojumam, apkopoti minētās apspriešanas rezultāti. Visas atbildes pašlaik tiek izvērtētas un Komisijas regulatīvajā atbilstības programmā (sk. 6. punktu) tiks izklāstīta izrietošā turpmākā rīcība²⁸.

Apspriežot 10 apgrūtinošākos tiesību aktus, tika saņemtas 1000 atbildes²⁹, tostarp no atsevišķiem MVU (vairāk nekā 600 atbildes no MVU, kas atrodas ES, no kuriem 40% ir mikrouzņēmumi) un organizācijām, kas pārstāv MVU intereses dažādos līmeņos ES (gandrīz 150 atbildes). Atbildes tika saņemtas no gandrīz visām ES dalībvalstīm (vairāk nekā puse no atbildēm tika saņemtas no atsevišķiem MVU 3 dalībvalstīs - BE, DE un IT), kā arī no dažām valstīm ārpus Eiropas Savienības, galvenokārt no Turcijas.

Gan politikas jomas, gan ES tiesību akti, kurus visbiežāk nosauca atsevišķi MVU un to pārstāvošās organizācijas, ir uzskaitīti III pielikumā (sk. Komisijas dienestu darba dokumentu, kas pievienots šim paziņojumam).

REACH (Ķīmikāliju reģistrēšana, vērtēšana, licencēšana un ierobežošana - Regula (EK) Nr. 1907/2006) bija ES pasākums, ko visbiežāk pieminēja gan atsevišķi MVU, gan organizācijas, kas pārstāv to intereses. Abu veidu respondenti norādīja arī šādas jomas: tiesību akti PVN jomā³⁰, Direktīva par produktu vispārēju drošību (Direktīva 2001/95/EK), Direktīva par profesionālo kvalifikāciju atzīšanai (Direktīva 2005/36/EK) un Datu aizsardzības direktīva (Direktīva 95/46/EK). Kaut arī tika nosaukti dažādi konkrētie tiesību akti, abu kategoriju respondenti norādīja uz tiesību aktiem saistībā ar atkritumiem³¹ un darba tirgu³². Tiesību akti par reģistrācijas kontrolierīcēm autotransportā (Regula (EEK) Nr. 3821/85); procedūras, kas saistītas ar būvdarbu publiskā iepirkuma, piegādes publiskā iepirkuma un pakalpojumu publiska iepirkuma līgumiem (Direktīva 2004/18/EK), un modernizētais Muitas kodekss (Regula (EK) Nr. 450/2008) arī ierindojās pirmajās 10 vietās.

6. Apspriešanās ar MVU pēcpasākumi

Komisija uzskata, ka apspriešanas rezultāti ir svarīgas norādes par MVU problēmām. Tā veiks visdažādākos pēcpasākumus.

Pirmkārt, jau tiek strādāts pie vairākiem tiesību aktiem, kas apspriešanas rezultātā ierindojās pirmajās 10 vietās:

²⁸ COM(2012) 746 final http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/com_2013_en.pdf

²⁹ Apspriešanas rezultāti pilnībā ir publicēti tīmekļa vietnē "Jūsu balss Eiropā".

³⁰ Kopējā pievienotās vērtības nodokļa sistēma — Padomes Direktīva 2006/112/EK. Pievienotās vērtības nodokļa atmaksāšana nodokļa maksātājiem, kas neveic uzņēmējdarbību attiecīgās dalībvalsts teritorijā, bet veic uzņēmējdarbību citā dalībvalstī - Padomes Direktīva 2008/9/EK.

³¹ Atkritumu sūtījumi — Regula (EK) Nr. 1013/2006, Atkritumu pamatdirektīva — Direktīva 2008/98, un Atkritumu saraksts — Komisijas Lēmumu 2000/532/EK.

³² Pasākumi, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā — Direktīva 89/391/EEK, Direktīva par darba ņēmēju norīkošanu darbā — Direktīva 96/71/EK un Direktīva par darba laika organizēšanu — Direktīva 2003/88/EK — tās visas tika minētas apspriešanās sniegtajās atbildēs. Sarindojot atbildes pēc tā, vai to sniedza individuāls MVU, vai MVU organizācijas, Direktīva 89/381/EK attiecīgi ierindojās 6. un 3. vietā. Direktīva 96/71 ierindojās attiecīgi 19. un 8. vietā, un Direktīva 2003/88/EK attiecīgi 5. un 7. vietā.

- *Ķīmikāliju reģistrēšana, vērtēšana, licencēšana un ierobežošana (REACH) - Regula (EK) Nr. 1907/2006* tika pārskatīta 2012. gadā un pieņemta 2013. gada sākumā. Tās pamatā bija vairāki tematiski pētījumi, piedaloties vairāk nekā 1600 uzņēmumiem. Pārskatīšanā secināts, ka *REACH* labi darbojas un sasniedz visus mērķus, ko pašlaik ir iespējams novērtēt³³. Tomēr ir norādīts arī tas, ka rezultātu sasniegšanas slogs MVU ir nesamērīgs un ka šis jautājums ir jārisina, jo nākamajā vielu reģistrācijas posmā līdz 2018. gadam būs iesaistīts vēl lielāks skaits MVU. Šajā sakarā Komisija secina, ka netiks ierosinātas izmaiņas ieviestajos *REACH* noteikumos, taču tā sniedz konkrētus ieteikumus, lai mazinātu minētās regulas ietekmi uz MVU. Tomēr jāatzīmē, ka pašlaik saistībā ar grozījumiem Regulā (EK) Nr. 340/2008 tiek apsvērts priekšlikums pielāgot Eiropas Ķīmikāliju aģentūrai (*ECHA*) maksājamās nodevas atkarībā no uzņēmuma lieluma.

- *Kopējā pievienotās vērtības nodokļa sistēma (PVN) – Padomes Direktīva 2006/112/EK.* Komisija ir pieņēmusi Paziņojumu³⁴ ceļā uz vienkāršāku, stabilāku un efektīvāku PVN sistēmu, kas piemērota vienotajam tirgum. Komisija 2012. gadā ir ierosinājusi pasākumu paketi mini vienas pieturas aģentūras izveides atvieglošanai 2015. gadā, lai nodokļu sistēma telekomunikāciju, apraides un elektroniskie pakalpojumu jomā kļūtu MVU labvēlīgāka, ļaujot pakalpojumu sniedzējiem savu saistību izpildei visā ES iesniegt vienu PVN deklarāciju un veikt maksājumus tajā dalībvalstī, kurā tie veic uzņēmējdarbību. Komisija mudinās paplašināt šo vienas pieturas aģentūras sistēmu. Nesen ir ieviests uzlabojums, ka sākot ar 2013. gada janvāri tiesību akti³⁵ ļauj dalībvalstīm ieviest fakultatīvu sistēmu, saskaņā ar kuru uzņēmumi, kuru gada apgrozījums nepārsniedz EUR 2 000 000, var atlikt PVN maksājumu attiecīgajai nodokļu iestādei līdz brīdim, kad viņi faktiski ir saņēmuši samaksu no saviem klientiem ("naudas plūsmas grāmatvedība"). Komisija ir rosinājusi uzlabojumus PVN atmaksas direktīvā, lai nodrošinātu, ka tā darbojas, kā paredzēts, un ļauj vieglāk iesniegt PVN atmaksas pieprasījumus elektroniski.

- *Direktīva 2001/95/EK par produktu vispārēju drošību (VPDD).* "Produktu drošuma un tirgus uzraudzības paketes" ietvaros, ko pieņēma 2013. gada 13. februārī, Komisija ierosina atcelt Direktīvu 2001/95/EK un Direktīvu 87/357/EEK attiecībā uz pārtikas imitācijām un aizstāt tās ar Patēriņa preču drošuma regulu. Ņemot vērā ierosinātās regulas priekšmetu un mērķi, MVU nevar izslēgt no šīs regulas prasību piemērošanas jomas, jo noteikumi, kuru mērķis ir aizsargāt cilvēku veselību un drošību, ir jāpiemēro neatkarīgi no saimnieciskās darbības veicēja lieluma. Tomēr tiesību aktu paketē ietvertas skaidras norādes, ka Komisijai ir svarīgas mazo uzņēmumu vajadzības, un sniegtas tiem nepieciešamās vadlīnijas un padomi, lai tie spētu panākt atbilstību noteikumiem.

- *Būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras – Direktīva 2004/18/EK.* Komisija 2011. gadā ir ierosinājusi jaunu publiskā iepirkuma direktīvu³⁶, kas joprojām tiek apspriesta ES likumdošanas procedūras gaitā Parlamentā un Padomē. Tā veicinātu MVU dalību līgumos, jo ievērojami vienkāršo procedūras, tostarp ieviešot pašdeklarācijas un rosinot iepirkumu sadalīšanu mazākās daļās.

³³ COM(2013) 49.

³⁴ COM(2011) 851.

³⁵ Direktīva 2010/45/EK.

³⁶ COM(2011) 896.

- *Pasākumi, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā – Direktīva 89/391/EEK.* Komisija 2012. gadā ir uzsākusi visaptverošu politikas novērtēšanas procesu, lai izvērtētu atbilstību, efektivitāti un saskaņotību starp galveno direktīvu un vairāk nekā 20 atvasinātajām direktīvām. Rezultāti ir gaidāmi 2015. gadā.
- *ES tiesību akti par atkritumiem.* 2013. gadā Komisija sāks visaptverošu pārskatu par ES atkritumu politiku un tiesību aktiem, aptverot Atkritumu pamatdirektīvas galvenos mērķus, Poligonu direktīvu un Direktīvu par iepakojumu un izlietoto iepakojumu, piecu direktīvu par atsevišķu atkritumu plūsmu *ex-post* novērtējumu (atbilstības pārbaudi) un plastmasas atkritumu problēmas labāka risinājuma izvērtējumu.
- *Direktīva par darba laiku – Direktīva 2003/88.* Komisija vispusīgi analizēja šo direktīvu 2010. gadā un secināja, ka to nepieciešams pārskatīt. Eiropas sociālie partneri piedalījās apspriešanās un piekrita vienoties par šādas pārskatīšanas nosacījumiem. Tomēr sociālie partneri nesen paziņoja, ka šīs sarunas ir apturētas, nepanākot vienošanos. Komisija patlaban izvērtē, kā rīkoties tālāk.
- *Reģistrācijas kontrolierīces, ko izmanto autotransportā – Padomes Regula (EEK) Nr. 3821/85.* Komisija 2011. gadā ierosināja jaunu *regulu*³⁷, ko joprojām apspriež Parlamentā un Padomē. MVU būs ieguvējas, jo dažu veidu transportlīdzekļos, kurus izmanto tikai 100 km rādiusā no uzņēmumu bāzes vietas, vairs nebūtu vajadzīgs uzstādīt tahogrāfu.
- *Profesionālo kvalifikāciju atzīšana – Direktīva 2005/36/EK.* Komisija 2011. gadā ierosināja jaunu direktīvu³⁸ esošās direktīvas modernizācijai. To joprojām apspriež Parlamentā un Padomē. Tā palīdzētu MVU, jo atvieglotu darbinieku mobilitāti, cita starpā, izveidojot Eiropas profesionālo karti. Iestādes dalībvalstīs, kas regulē šādas darbības, ar kartes palīdzību varētu vieglāk un ātrāk pabeigt formālos procesus citā dalībvalstī iegūtas profesionālās kvalifikācijas atzīšanai. Sekmīgam un savlaicīgam individuālajam darbā pieņemšanas procesam proporcionāli var būt lielāka ietekme uz mazākiem operatoriem.

Otrkārt, rezultāti tiks ņemti vērā ES tiesību aktu "virzienu noteikšanas" procesā, ko pašlaik īsteno saskaņā ar nesen pasludināto Tiesību aktu normatīvās atbilstības un izpildes programmu (*REFIT*)³⁹. *REFIT* kā pirmo soli ietver likumdošanas un politikas jomu "virzienu noteikšanu", lai konstatētu jebkurus pārmērīgus apgrūtinājumus, neatbilstības, trūkumus, neefektīvus pasākumus un kumulatīvo ietekmi, tādējādi ļaujot gūt panākumus visefektīvākajā veidā. Uzmanība tiks pievērsta iespējamajam regulatīvajam slogam, ko rada ES tiesību aktu īstenošana valsts un vietējā līmenī. Tiks ņemtas vērā MVU īpatnības un regulējuma stabilitātes īpašā nozīme, kā tas minēts daudzās apspriešanās ar MVU.

Dažos gadījumos "virzienu noteikšanas" rezultāti ļaus paziņot, par iespēju nekavējoties ierosināt pārskatīt kādu tiesību aktu, jo ir gūti skaidri pierādījumi, ka ir nepieciešama regulatīvo izmaksu samazināšana vai vienkāršošana. Citos gadījumos var būt nepieciešams detalizēts novērtējums, jo kopumā pastāv iespēja vienkāršot noteikumus un samazināt regulatīvo slogu, bet ir nepieciešams papildu novērtējums. Vēl citos gadījumos tūlītēja rīcība

³⁷ COM(2011) 451.

³⁸ COM(2011) 883 galīgā redakcija.

var izrādīties nevajadzīga, piemēram, ja tiesību aktu /tiesību aktu jomas uzskata par optimālām izmaksu ziņā vai ja vēl ir pārāgi vērtēt to rezultātus/izmaksu efektivitāti.

REFIT nodrošinās arī 2011. gadā uzsāktās ES *acquis* pārbaudes koordināciju un prioritāšu noteikšanu, lai stiprinātu principa “vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem” piemērošanu un apzinātu iespējamās turpmākos atbrīvojumus vai administratīvā sloga samazinājumus MVU un jo īpaši mikrouzņēmumiem.

REFIT daudzgadu plānus publicēs un ieinteresētajām personām būs iespēja tos komentēt. Tādējādi ieinteresētās personas, tostarp MVU un mikrouzņēmumi, varēs labāk izprast Komisijas darbu un to labāk atbalstīt.

REFIT "virzienu noteikšanā" un daudzgadu plānošanā tiks ņemts vērā darbs, ko Komisija jau ir apņēmusies veikt vai nu saskaņā ar juridiskām prasībām esošajos ES tiesību aktos par pētījumiem, novērtējumiem vai ziņojumiem, vai nu veiktās vērtēšanas un plānošanas rezultātā. Komisija ir apņēmusies regulāri plašāk izvērtēt, vai ES tiesību akti sasniedz savus mērķus, un vai pastāv vienkāršāks un lētāks veids, kā gūt tādas pašas priekšrocības un rezultātus⁴⁰. Tiks arī pētīts, vai MVU uzskata, ka tiesību aktu var viegli saprast un īstenot, un kas būtu jāuzlabo. Ja šādas novērtēšanas gaitā tiek konstatēta iespēja ieviest vieglāku režīmu, tas varētu būt par iemeslu pārskatīšanai, lai panāktu, ka tiesību akti kļūst MVU labvēlīgāki, vienlaikus ievērojot Līgumā paredzētos apspriešanās pienākumus konkrētās politikas jomās un pienācīgi ņemot vērā citu ieinteresēto personu viedokļus.

7. Turpmākie pasākumi

Komisija arī turpmāk, izstrādājot un pārskatot savus politikas virzienus, pievērsīs uzmanību MVU. *REFIT* programmu īsteno pakāpeniski saskaņā ar rezultātiem, ietverot MVU rezultātu pārskatu, ko publicē katru gadu un ko ieinteresētās personas var komentēt. Turpinās uzlabot MVU un Komisijas apspriešanos un dialogu ar MVU sūtņu palīdzību, plašāk izmantojot Eiropas Biznesa atbalsta tīklu un MVU konferences, kā arī sociālo partneru apspriedes. Pārskatot savas izvērtēšanas un ietekmes novērtējuma pamatnostādnes attiecīgi 2013. un 2014. gadā, Komisija turpinās nostiprināt veidus, kā tiek iegūti dati un atzinumi no MVU. Šim analītiskajam darbam ir nepieciešama laba datu/informācijas bāze un statistikas dati, lai pilnībā ņemtu vērā ietekmi uz MVU.

Pārvaldības un apspriešanas mehānismiem saskaņā ar Eiropas Mazās uzņēmējdarbības aktu būs galvenā loma, strādājot pie regulatīvā sloga MVU samazināšanas un nodrošinot plašu apspriešanos ar MVU ieinteresētajām personām un to iesaistīšanos, ietverot dalībvalstis. Valstu MVU sūtņu tīkls joprojām būtiski palīdzēs uzraudzīt Komisijas darba programmas ietekmi uz MVU un nodrošināt, ka regulatīvā sloga samazināšanas kļūst prioritāra dalībvalstīs, izmantojot pastiprinātu paraugprakses apmaiņu. Turpināsies regulāras tikšanās ar MVU apvienībām, lai rūpīgi uzraudzītu, kā gaidāmajās Komisijas prioritārajās iniciatīvās tiek piemērots princips “vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem”. Komisija turpinās stiprināt Eiropas Biznesa atbalsta tīklu, lai uzlabotu tīkla spēju sniegt skaidrojumu par ES tiesību aktiem un saņemt MVU atzinumus par ES tiesību aktiem, izmantojot MVU grupas.

Ņemt vērā MVU svarīgus jautājumus ir kopīgs uzdevums. Eiropas Parlaments un Padome ir aicināti nodrošināt ne tikai to, ka MVU gūst ES tiesību aktu sniegtās priekšrocības, bet arī to,

⁴⁰ COM (2012) 746. Sk. 7. iedaļu.

ka ES likumdošanas procesā MVU netiktu uzlikti nevajadzīgi apgrūtinājumi. Dalībvalstis tiek aicinātas izmantot jau pastāvošās iespējas ES tiesību aktos, lai atvieglotu jebkādu slogu MVU.

Komisijas dienestu darba dokuments

MVU rezultātu pārskats

MVU prioritātes Komisijas darba programmā 2013. gadam

Apspriešanas rezultāti par 10 apgrūtinātākajiem tiesību aktiem